

Türk oğlu türkəm...

Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə bu adı şərəflə daşdı

Sən kimsən, sən nədən, özün bilərsən,
Mən ilk qaynağımdan türk oğlu türkəm!
"...Çingiz Aytmatov, Oljas Süleymenov
Bəxtiyarı əsrin şairi, türk dünyasının böyük
şairi adlandırır. Axı Bəxtiyar da təpədən
dırnağa qədər türk idi". Müsahibələrinin bi-
rində şairin yaxın dostu, professor Şirməm-
məd Hüseynov deyib bu sözləri.

Türk dünyasının sevimli şairidir
Bəxtiyar Vahabzadə. Bu böyük-
lükde sevgi isə hər söz adamı-
na nəsih olmur, amma o qa-
zana bilmişdi bu sevgini.
Şeir, sənətə dəyər verən
Türkiyə Prezidenti Rəcəb
Tayyib Ərdöğənin da
Bəxtiyar poeziyasına bö-
yük sevgisi, öz çıxışların-
da məqamı gəldikcə şairin
şeyrlərindən nümunə gətir-
məsi də elə bu sevginin ifadəsi-
dir.

2020-ci il 10 dekabr. "Azadlıq" meyda-
nı. Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr olun-
muş Zəfər paradında yenə də Ərdöğən öz am-
plusında idi. Azərbaycanın 44 gün davam
edən şanlı mübarizəsində şəhid olanlara Tan-
rıdan rəhmət diləyir, "İsa bulağının zümrü-
məsinə, Cabbarın, Seyidin, Xanın səsinə, dal-
ğalı Qarabağ şikəstəsini, Babək türbəsini düş-
məyə pay verməyən", Qarabağı otuz illik həs-
rətdən sonra Ana Vətənlə qovuşduran Azər-
baycan ordusunun şəxsi heyətinə, onları dua-
larla cəbhəyə göndərən analara minnətdarlığı-
nı ifadə edir, fikrini çox sevdiyi şair Bəxtiyar
Vahabzadənin misraları ilə qüvvətləndirirdi:

*Hardan sənin oldu Qarabağ?
Adı sahibini demirmi aşkar?
Xoşluqla verməzlər torpağı, ancaq
Qanlı möhürləyib, zorla alarlar...*

Bu meydanda onun şeyrləri çox səslənmişdi.
Elə Türkiyə Prezidenti: "Bir ağacın iki qolu,
bir ananın iki oğlu, o da ulu, bu da ulu, Azər-
baycan-Türkiyə!" - misralarını da burada söy-
ləmişdi. Bu meydanda milli azadlıq mübarizə-
sinin mücahidləri, bütün xalq özünün vətən-
pərvər şairini əlləri üstündə tribunaya çıxar-
mışdı. Qarabağın qəddar erməni faşistləri tər-
rəfindən işğal edilməsinə qarşı çağırış və sə-
fərbərlik ruhunu ifadə edən aşağıdakı misra-
lar da o meydanda oxunmuşdu:

*Qalx ayağa!
Xankəndiyə çatmalıdır,
Bizim zəfər arabamız...
Vətən oğlu!*

Deyirlər, şeir, musiqi mələklərin dilidir. O
da insanlarla bu dildə, mələklərin dilində da-
nışır, bəzən yüz minlərin söyləyə bilmədiyini
bircə kəlmə ilə deyir, qələmin gücü ilə az qa-
la dünyanı fəth edirdi. Ürəyinə yatan, qəlbine
toxunan nə vardısı ondan yazır, yaşadığı nə
vardısı şeyrlərində güzgü kimi əks olunurdu.
Şairin əqidə dostu Şirməmməd müəllim Bəxti-
yar Vahabzadə yaradıcılığının özəlliklərindən

danışarkən deyirdi: "Bəzən mən
ideya verirdim, amma sənəti o yara-
dırdı. Bəxtiyarın hər poeması bir fakta
əsaslanır... Verdiyim bütün mövzulara yazı-
lan əsərlərin ilk oxucusu mən idim. Deyirdi,
"fitvanı vermişən, gəl götür". Həmişə deyirdi
ki, Şirməmməd, mənə dayaq nöqtəsi ver, gör
neynəyirəm". O, bu dayaq nöqtəsini tapır, bu
torpağa, Vətənə, onun istiqlalına
olan məhəbbətindən güc alırdı.

Milli azadlıq, müstəqillik fə-
daisi, həyatın, insanın, cə-
miyyətin dərin qatlarına
enən, xalqın, milləti-
nin ağrı-acılarına bigə-
nə qalmayan, həmdərd
ola bilmək istedadına
malik olan şairin poetik
dünyasında yurdsevərlik,
milli-mənəvi azadlıq, əxlaq

dəyərlərə ehtiram və s. məsələlər daha çox
diqqət çəkirdi. Onun "Şəhid məzarları", "Və-
tən dərdi", "Vətən eşqi hər eşqdən əzəldir",
"Köhnə mərəz", "Vətəndaş" və s. şeyrləri vətən-
pərvərlik duyğusundan qidalanıb, pərvaz-
lanıb. "Vətən" rədifli qəzəlinde doğma yurdun
ağır günlərində hər birimizi vətəndaşlıq bor-
cunu yerinə yetirməyə çağırır:

*Çağırır indi bütün milləti imdada Vətən,
Dəyişilməz, ay oğul, cənnətə dünyada Vətən.
Bizə meydan oxuyan bilməlidir birdəfəlik,
Nə satılmaz, nə verilməz binədən yada Vətən.*

Xalq şairi Rəsul Rza yazırdı: "Şair Bəxti-
yarın bəxtiyarlığı onun qibtə olunacaq dərəcə-
də böyük olan poetik istedadıdır. Bu yaradıcılıq
istedadı ona dərin xalq məhəbbəti qazandır-
mışdır. Onu vətənin sevimli şairi etmişdir.
Belə bir insan, həqiqətən, bəxtiyardır. Bu
bəxtiyarlıq bir insan, bir vətəndaş, bir nəğmə-
karın bəxtiyarlığıdır. Mən Bəxtiyarı belə tanı-
mışam, belə duymuşam, belə sevmişəm".

Bu yurdun başına gətirilən müsibətlər, mə-
ruz qaldığı haqsızlıqlar onu bir vətəndaş kimi
həmişə narahat edir, həyatın mürəkkəb hədi-
sələrindən, Vətən məhəbbətindən, sevgidən,

bir sözlə, nədən yazırdısa yazsın,
səmimiyyəti ilə ürəklərə yol ta-
pırdı.

"Ana dili" mövzusu isə
onun yaradıcılığının ana
xəttini təşkil edir: "Dil
açanda ilk dəfə ana söy-
ləyirik biz, "Ana dili"
adlanır bizim ilk dər-
liyimiz", - deyən şair
ilk mahnımız olan
laylaları analarımızın
öz südüylə ruhumuza
bu dildə gilə-gilə içir-
diyini, bu dilin, ruhu-
muz, eşqimiz, canı-
mız, bir-birimizə əhd-
peymanımız" olduğunu
söyləyirdi:

*Mənim mənliliyimin
füsunkarlığı,
Danışan kamalı,
ağlıdır dilim.
Millətin varlığı,
dilin varlığı,
Sənin varlığına
bağlıdır, dilim.*

Özünə "türk oğlu, türk" deyirdi Bəxtiyar
Vahabzadə. Milli kimliyin dərki, türklük, Türk
dünyası, milli-mənəvi dəyərlərə sahib çıxmaq
kimi məsələlər yaradıcılığının əsas qayəsi idi.
Bütün bunlar onu tək Azərbaycan deyil,
Türk dünyasının şairi etmişdi. Bu isə gəlişi gö-
zəl sözlər deyil, o sözlər əməldə də öz təsdiqini
tapmış, hər kəs tərəfindən qəbul edilmişdir. O,
sadəcə Azərbaycanın dərdləri ilə yüklənir,
Türkiyə və bütün Türk dünyasının dərddini öz
dərddi bilir və bunun üçün yollar arayır, çıxış
yolu axtarırdı. Hələ sovet dönməsində imperiya
qüvvələrinin xalqı milli-mənəvi dəyərlərindən
uzaq salmağa çalışdığı bir vaxtda belə Azər-
baycan-Türk mədəniyyətinin "bağlı yolları"nı aç-
mağa çalışıb. Sovetlər Birliyinin dağılması ərə-

fəsində Azərbaycana rəhbərlik edənlərin impe-
riya cəlladlarına arxa-dayaq olmalarını, milli
azadlıq uğrunda mübarizəyə qalxan xalqın qar-
şısına sipər çəkmələrini köləlik kimi dəyərlən-
dirir, onları sərt şəkildə ittiham edirdi.

Azərbaycanın, Türk dünyasının ayrı-ayrı
tarixi şəxsiyyətlərinə həsr etdiyi şeyrlərində
də milli istiqlal problemi bədii təcəssümünü
tapmışdır. Bu mənada, onun "Atatürk", "Xə-
yalpərəst", "Zindanda", "M.Ə.Rəsulzadənin
xatirəsinə", "Haqqa heykəl qoyuldu" və digər
şeyrləri maraqlı doğurur. "Atatürk" şeirində:
"Atatürkün sinəsi, yurdun alınmaz qalası!
Atatürk millətinin həm atası, həm balası", -
deyən şair "Mən türkəm", "Ad günün mübə-
rək" və bir sıra digər şeyrlərində millətin adı
ilə bağlı məsələlərə aydınlıq gətirir, qədim ta-
rixə malik olan bir xalqa yeni ad axtaranlara
özünün kəskin etirazını bildirirdi:

*Sübutdur, dəlidir, ağlın qibləsi,
Dəyişə bilərsən adımı ancaq.
Canım çıxanadək qəlbimin səsi,
"Türkəm" - gerçəyini pıçıldayacaq.*

Zümrüd QURBANQIZI,
"Respublika".